

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОГО ДУХУ

(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник матеріалів

VII Міжнародної наукової конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів

28 жовтня 2025 року

Львів 2025

3. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>. (дата звернення: 05.10.2025).

4. Скляренко І.В. Перспективи застосування штучного інтелекту в цивільному судочинстві. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО*. 2024. №81. ч. 1. С. 231-237.

5. Цигульський С. М. Проблеми правового регулювання поняття штучного інтелекту. *Штучний інтелект у правовій практиці: межі та можливості : збірник тез круглого столу* (14 березня 2025 року) / упор. О. О. Барабаш. Львів : ЛьвДУВС, 2025. 238 с. С. 211-213.

6. Чанишев Р.І. Проблеми розвитку та правового регулювання штучного інтелекту. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 трав. 2023 р.) : у 2 т. / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса. 2023. С. 603-606.

7. Artificial intelligence act. a9-0188/2023. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0188-AM-808808_EN.pdf. (дата звернення: 05.10.2025).

8. Bortun, K., Chekaliuk, V., Kravchenko, O., Soroka, I., & Asadova Yagub, A. (2024). Detection of Typical Aggressive Lexical Markers Through Authorisation of Publicistic Texts. *Forum for Linguistic Studies*, 6(6), 172–183. <https://doi.org/10.30564/fls.v6i6.7051>

УКД 004.738.5 : 316.77: 005.57 (174)

ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЯ ЯК НОВА НОРМА КУЛЬТУРИ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ

Олександра ГРИЩЕНКО

курсантка 2-го курсу, факультет цивільного захисту

Марина КУЛЬЧИЦЬКА, к. філолог. н., доцент,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Науковий керівник - Марина КУЛЬЧИЦЬКА, к. філолог. н., доцент,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Життя сучасного суспільства з кожним роком стає щораз динамічнішим, а тому потребує змін комунікативних засобів. Особливо важливим за останні десятиліття став віртуальний комунікативний простір, у якому застосовують новий інструментарій для обміну інформацією. За таких обставин зростання вагомості мережевого спілкування у гіпердинамічному світі, коли більшість спілкування відбувається через екрани комп'ютерів і

мобільних пристроїв, щораз актуальнішою стає і проблема культури ведення віртуального діалогу. Тому у зв'язку з цим виформувалися головні засади так званого цифрового або онлайн-етикету, який окреслюють понятійними неологізмом «нетикет» (утворений внаслідок логічно вмотивованого поєднання слів «мережа» (net) та «етикет»).

Нетикет (мережевий етикет) стає важливим загальноприйнятим орієнтиром у віртуальному спілкуванні, основою для успішної й конструктивної онлайн-комунікації, найголовнішою засадою якого взято золоте правило етики: вести себе з іншими людьми в мережі так, як би ви хотіли, щоби вели себе з вами. Зрозуміло, що ввічливе, коректне спілкування демонструє взаємоповагу, значно полегшує налагодження ділових і соціальних контактів, тому дотримання етичних норм створює враження про учасників спілкування як про приємних, цікавих, компетентних особистостей, із якими варто розвивати взаємини та співпрацю. Отож, безсумнівно, дотримання засад нетикету сприятливо впливає на ефективність віртуального спілкування, адже учасникам вдасться: а) уникати непорозумінь, конфліктних ситуацій завдяки відсутності не завжди вмотивованих і не завжди коректно трактованих невербальних засобів; б) формувати позитивний імідж (особистості чи організації), підвищувати авторитет, репутацію; в) зберігати належну конфіденційність інформації; г) створювати атмосферу комфорту й розвивати культуру спілкування.

Однією з важливих рис мережевого етикету на початках була відсутність невербальних сигналів (міміки, жестів, інтонації), які значною мірою зазвичай збільшують ризик неправильного тлумачення конкретних повідомлень. Звісно, основним ефективним комунікативним засобом була письмова мова, завдяки засобам якої можна була приглушувати емоційні складники інформаційних повідомлень. Водночас це збільшувало ризик неправильного тлумачення повідомлень та виникнення непорозумінь між співрозмовниками.

Згодом відсутність невербаліки у мережевому діалогі компенсував відеозв'язок, який надав змогу спостерігати за мімікою, жестикуляцією, безпосередніми реакціями на озвучені думки й ідеї співрозмовників, відчувати їхній емоційний стан та безпосередню (дотикову) присутність. Звичайно, із появою мережевої відеокommунікації істотно зtratилася засада анонімності онлайн-спілкування, що дещо зменшило можливості вільно висловлювати емоції й ідеї без страху осуду, долати різні психологічні табу, відчуття дискомфорту невпевненості тощо.

Тому потрібно зважати й на те, що й віртуальна комунікація зіштовхується з численними викликами, які часто детермінують як психологічні, семантичні, стилістичні та логічні бар'єри, що можуть ставати вагомими перешкодами для адекватного обміну інформацією між учасниками спілкування, внаслідок чого інформація спотворюється або

відчутно змінюється її зміст. Властиво засади нетикету створюють сприятливий простір для коректного й комфортного мережевого спілкування: завдяки йому учасники онлайн-діалогу легко можуть уточнити семантику тих чи інших думок, ініціатив, дій (семантичний бар'єр); уникнути непорозумінь, які можуть виникати в безпосередньому чи дистанційному (до прикладу, ділове листування) контакті, коли, скажімо, на думку того чи іншого учасника його візаві обрав не цілком коректний стиль мовлення (стилістичний бар'єр); долати дистанційно в синхронному режимі труднощі розумінні логіки викладу, аргументації, узгодження потрібних ресурсів тощо (логічний бар'єр).

За умов глобальної диджиталізації (цифровізації) використання онлайн-комунікацій допомагає ефективно формувати власний імідж, адже важливо враховувати те, що добра репутація за нашого часу успішно виформовується завдяки ефективному застосуванню нових комунікативних можливостей у налагодженні успішних взаємин із цільовою аудиторією. Саме тому так важливо сьогодні бути представленим і в різних комунікативних віртуальних середовищах. Переконливим прикладом може слугувати рекрутингова компанія того чи іншого закладу вищої освіти, коли дуже важать кожна конкретна стратегічна дія, зокрема: а) забезпечення оперативного зворотного зв'язку через інтерактивні засоби (вебінари, чати, безпосередні віртуальні консультації «телефони довіри» тощо); б) постійне висвітлення подій у режимі онлайн (ефект присутності); в) застосування сучасних віртуальних технологій для репрезунтування унікального досвіду, здобутків, еволюційних етапів тощо; г) формувати унікальну ціннісну пропозицію, яка зрозуміла й вигідно вирізняє організацію (підприємство) на основі функціональних та емоційних переваг.

Новітні виклики реального життя зумовили потребу в гібридному форматі ведення діяльності, у тому числі надання освітніх послуг, ведення бізнесу. Так, у бізнесі (зокрема в Україні) спрацювала формула «Офіс там, де ви» [2].

Щоби зберігати оперативність, мобільність і бути готовим до будь-яких несподіванок (зокрема, до локдаунів), гібридний формат роботи створює можливості залишатися завжди продуктивним, як того вимагає сучасний динамічний світ. Важливою складовою гібридного формату діяльності є онлайн-комунікація. Новий спосіб ділової взаємодії показав потребу введення нових комунікативних правил. Тому бізнесмени, експерти-практики, коучі з успішної віртуальної комунікації випрацювали головні правила нетикету, які важливо узгодити зі співпрацівниками, партнерами, клієнтами тощо, а саме: 1) у робочих чатах – лише реальні імена (уникати всяких «Агентів-007», «Зайок» тощо); 2) вмикати відео під час роботи, адже це повага до колег, співучасників комунікативного акту; 3) усім бажано вміти поширювати свій екран (це сприяє пришвидшенню обміну інформацією); 4) заздалегідь

домовлятися про наступні чати й обов'язково фіксувати план у календар); 5) уникати обговорення складних (дискусійних) питань у чаті (якщо забагато повідомлень, краще безпосередній телефонний формат); 6) усі домовленості після телефонної розмови потрібно фіксувати в листуванні поштою або в чаті (це створює можливість принагідно повернутися до першоджерела в постановці завдань і їх вирішенні); 7) розплановувати регулярні наради (щотижневі статуси триматимуть колектив у тонусі); 8) для обміну жартами, мемчиками тощо краще створювати окремий чат (це не буде зайвиною, адже підтримує неформальне спілкування колективу навіть у віддаленому режимі) [11].

Глобалізаційні процеси у світі, які дуже часто впливають безпосередньо на кожного землянина (як нещодавній карантин під час ковіду), які (як розповсюдження таких глобальних брендів, як McDonald's, iPad та ін.) можуть зумовлювати уніфікацію всіх і вся, нівелювання культурної ролі товарів, технологій і послуг у різних країнах, змушують задуматися над перспективою новітніх форм ведення діяльності, зокрема й обережного, але не менш ефективного застосування технологій (відбувається перехід від хаотичного до стратегічного й індивідуального підходу до цифрових комунікацій).

Звісно, в Україні ще спостерігаємо досить низький рівень цифрової грамотності населення України (53% нижче базового рівня), що вимагає адаптації більшості контенту та постійного навчання. Як знаємо, для підвищення загальної цифрової грамотності використовують різні форми навчання, але найбільш популярними стали віртуальні конференції (пленарні засідання з виступами головних доповідачів; панельні дискусії з експертами; вебінари, майстер-класи та тренінги; нетворкінг-сесії, мета яких обмін досвідом та ін.).

Досить стрімко онлайн-комунікація стає однією із необхідних компетенцій сучасної людини і важливою нормою новітньої культури ділового спілкування, яка створює нові можливості й передбачає дотримання відповідних правил поведінкової та онлайн-мовленнєвої взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бесараб А.В. Елементи комунікації у вищій юридичній освіті. 2023. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/3799/1/Besarab_563_568.pdf
2. Гібридний формат роботи бізнесу. Покрокова інструкція переходу. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/gibrydnyj-format-roboty-biznesu-pokroкова-instrukciya-perehodu>
3. Григор'єва Т.Д. Актуальні питання медіакомунікацій. *MDES*. 2024. №2 (12). С. 14-19. URL: [file:///C:/Users/111/Downloads/MDES-2024-N2+\(12\)+14-19.pdf](file:///C:/Users/111/Downloads/MDES-2024-N2+(12)+14-19.pdf)

4. Ковальчук О.С. Основи професійної комунікації. *ВЛП*. 2022. URL: https://vlp.com.ua/files/57_0.pdf
5. 11 правил мережевого етикету (нетикету). *TAS Life: Блог*. 2024. URL: <https://taslife.com.ua/blog/11-netiquette-rules>
6. Мельник Л.О. Етико-психологічні аспекти комунікації в умовах дистанційного навчання. *ResearchGate*. 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/366275645_Etiko-psihologicni_aspekti_komunikacii_v_umovah_distancijnogo_navcanna
7. Петренко В.А. Вплив цифрових технологій на економічні показники. *Економічний вісник КНТУ*. 2023. Вип. 11 (44). URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/11\(44\)/19.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/11(44)/19.pdf)
8. Психологічні особливості спілкування в онлайн-середовищі: як ефективно взаємодіяти в дистанційних комунікаціях. *Fact-News*. 2024. URL: <https://fact-news.com.ua/psixologichni-osoblivosti-spilkuвання-v-onlajn-seredovishi-yak-efektivno-vzaemodiyati-v-distantsijnix-komunikatsiyax>
9. Цифрові комунікації: створюємо нову нормальність. *Простір.ua*. 2023. URL: <https://www.prostir.ua/?library=tsyfrovi-komunikatsiji-stvoryujemo-novu-normalnist>
10. Зайцев М.С. Вплив інформаційних технологій на економічні процеси // *Економіка та держава*. 2021. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/82.pdf
11. Як покращити ділові комунікації: 10 порад для ефективного спілкування. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/yak-pokrashhyty-dilovi-komunikacziyi-10-porad-dlya-efektyvnogo-spilkuвання>

УДК 811.161.2

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ПРАЦІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ПОВНОГО ПАНСІОНУ

Анна ШАРГОРОДСЬКА

Науковий керівник – Інна ЧУХРІЙ

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Однією з провідних тенденцій розвитку сучасної освіти України є переорієнтація педагогічного процесу на людиномірні, гуманістичні цінності. Освітній простір, визначений у концепції Нової української школи, розглядається як середовище розвитку, у якому безпека, взаємоповага, підтримка та культура взаємодії стають системоутворюючими чинниками ефективного навчання й виховання. Створення безпечного освітнього середовища передбачає